



Francesca

Neskorá jeseň bola pre Francescu časom narodenín a na jej drevený dom na juhu Iowy dorážal chladný dážď. Dívala sa naň, upierala cezeň zrak na kopce pri rieke Middle River a myslela na Richarda. Zomrel v takýto deň pred ôsmimi rokmi na čosi, čoho názov si radšej nechcela pamätať. No teraz naňho spomína, myslí na jeho hrmotnú láskavosť, na jeho ustálené spôsoby a na vyrovnaný život, aký vďaka nemu mala.

Zatelefonovali deti. Ani tento rok im to nevyjde, aby prišli na jej narodeniny, hoci má už šesťdesiatšesťdem. Chápe to. Ako vždy. Vždy to pochopila. A vždy to pochopí. Obaja sa musia poriadne obracať v zamestnaní, správa nemocnice a pedagogická dráha, Michael začína druhé manželstvo, Carolyn sa prebíja prvým. Francesca bola vlastne v kútiku duše rada, že sa im nikdy nepodarilo prísť na jej narodeniny. Tento deň mala vyhradený pre vlastné obrady.



Predpoludním sa zastavili priatelia z Wintersetu s tortou. Francesca uvarila kávu a rozhovor sa krútil okolo vnúcat, mesta, sviatkov Vďakyvzdania a vianočných darčiekov. Z tichého smiechu a prívalov hovoru v obývačke sa niesla upokojujúca dôvernosť a Francesce to pripomenulo jeden z menej závažných dôvodov, pre ktoré tu po Richardovej smrti ostala.

Michael vychvaľoval Floridu, Carolyn zasa Nové Anglicko. No ona ostala vo vrchoch južnej Iowy, späť s pôdou. Mala osobitný dôvod, aby nezmenila adresu, a bola rada, že sa tak rozhodla.

Dívala sa za priateľmi, keď na obed odchádzali. Buicky a Fordy sa vzdávali po príjazdovej ceste, potom zabočili na okresnú asfaltku do Wintersetu a stierače im zmývali zo skiel dážď. Sú to dobrí priatelia, ale nikdy by nepochopili, čo sa skrýva v jej vnútri. Nepochopili by, ani keby im to akokoľvek vysvetľovala.

Jej muž vyhlásil, že tu nájde dobrých ľudí, keď si ju sem po vojne priviedol z Neapola. „Iowčania majú svoje chyby, ale ľahostajnosť medzi ne nepatrí,“ povedal. Bola to pravda a je to pravda dodnes.

Keď sa zoznámili, mala dvadsaťpäť rokov – bola tri roky po promócií, učila na súkromnej dievčenskej škole a rozmýšľala, čo ďalej so životom. Väčšina mladých Talianov bola buď mŕtva, dokaličená, v zajatí, alebo zlomená vojnou. Jej vzťah s Nicco-



lom, profesorom umenia na univerzite, ktorý celé dni maľoval a večer ju vodieval na bujaré, bezstarostné záťahy do odvrátených končín Neapola, sa skončil pred vyše rokom a k rozchodu prispel hlavne vytrvalý odpor jej konvenčných rodičov.

V čiernych vlasoch nosila stužky a držala sa svojich snov. Lenže nijakí driečni námorníci nechodili a z ulice nedoliehali k jej obloku nijaké hlasy. Tlak tvrdej reality ju napokon priviedol k poznaniu, že možnosti výberu sú obmedzené. Richard ponúkal rozumnú alternatívu – láskavosť a sladký príslub Ameriky.

Skúmala ho v uniforme, keď sedeli v kaviarničke pod stredoziemským slnkom, v jeho očiach videla seriózny pohľad Američana zo stredného západu, a tak s ním napokon prišla do Iowy. Prišla, aby mu dala deti, aby sa dívala, ako Michael hráva počas chladných októbrových večerov futbal, aby vodievala Carolyn do Des Moines, kde si vyberala šaty na školské zábavy. Niekoľko ráz do roka napísala list sestre do Neapola, dva razy tam zašla, zakaždým na pohreb jedného z rodičov. No jej domovom sa už stal okres Madison a nepociťovala ani najmenšiu túžbu vrátiť sa do Talianska.

Dážď popoludní ustal, ale podvečer to bolo opäť ako predtým. Francesca si za súmraku naliala pohárik brandy a vytiahla spodnú zásuvku Richardovho orechového písacieho stola, ktorý sa v jeho rodine



dedil tri generácie. Zo zásuvky vybrala obálku a pomaly po nej prešla dlaňou ako každý rok v tento deň.

Poštová pečiatka oznamovala: *Seattle, WA, 12. sept. '65*. Vždy sa pozrela najprv na ňu. Potom uprela zrak na rukou napísanú adresu: *Francesca Johnsonová, RR 2, Winterset, Iowa*. Nato pozrela na spiatočnú adresu, ledabolo načarbanú v ľavom hornom rohu: *P. O. Box 642, Bellingham, Washington*. Sedela v kresle pri obloku a sústredene sa dívala na adresy, lebo v písme sa ukrýval pohyb jeho rúk a ona si chcela po dvadsiatich dvoch rokoch privolať pocit, ako sa jej tie ruky dotýkali.

Keď ich na sebe pocítila, otvorila obálku, opatrne vytiahla tri listy, dve fotografie a jedno číslo *National Geographicu*, v ktorom boli ešte výstrižky z iných čísel. A potom si v hustnúcom šere uchlipkávala brandy, hľadiac ponad okraj pohárika na rukou napísaný list pripnutý k strojopisným stránkam. List bol napísaný na jeho papieri s nenápadným záhlavím *Robert Kincaid, spisovateľ a fotografista*.

10. septembra 1965

*Drahá Francesca,
prikladám dve fotografie. Na jednej si, keď som
Ťa bral na pastviny pri východe slnka. Na druhej je
Rosemanov most pred tým, ako som z neho sňal Tvoj odkaz.*



Sedím a v sivých zákutiach mozgu lovím všetky podrobnosti, každú chvíľu nášho spoločne stráveného času. Znova a znova si kladím otázku: Čo sa to so mnou stalo v okrese Madison? A úporne si to skladám dokopy. Preto som napísal tú nevelkú esej Pád z Rozmeru Z, ktorú prikladám. Je to pokus o zorientovanie sa vo vlastnom zmätku.

Dívam sa do objektívu a na jeho konci si Ty. Začínam písať článok a píšem o Tebe. Dokonca ani dobre neviem, ako som sa dostal z Iowy domov. Akosi ma priviezol môj starý nákladiak, ale na prejdené kilometre sa sotva pamätám.

Pred niekoľkými týždňami som cítil, že si vystačím sám a bol som celkove spokojný. Azda nie hlboko šťastný, azda trocha osamelý, ale pri najmenšom spokojný. To všetko je preč.

Dnes je mi jasné, že som dlho spel k Tebe a Ty ku mne. Hoci ani jeden z nás nevedel o druhom, kým sme sa nestretli, pod touto nevedomosťou radostne znela akási bezmyšlienkovitá istota, ktorá zaručovala, že sa raz zídeme. Ako dvaja osamotení vtáci letiaci nad veľkou prériou podľa nebeských znamení, po všetky tie roky a životy sme speli jeden k druhému.



Cesta je čosi zvláštne. Vlečúc sa po nej, zdvihol som hlavu a zrazu si tam bola Ty, za augustového dňa si kráčala po tráve k môjmu nákladiaku. Pri spätnom pohľade sa to zdá zákonité – nemohlo to byť inak –, prípad, ktorému hovorím vysoká pravdepodobnosť nepravdepodobného.

A ja teraz chodím po svete a vo svojom vnútri nosím ďalšiu bytosť. Nazdávam sa však, že som to vyjadril lepšie v deň, keď sme sa lúčili, slovami, že vznikla tretia bytosť, ktorú sme stvorili z nás dvoch. A tento tvor ma teraz všade sleduje.

My dvaja sa ešte musíme stretnúť. Raz.

Zatelefonuj mi, keby si niekedy niečo potrebovala alebo keby si ma jednoducho chcela vidieť. Prídem hneď a zaraz. Daj mi vedieť, keby si mohla prísť sem – hocikedy. O letenky sa postarám, ak by bol problém v tom. Na budúci týždeň odchádzam do juhovýchodnej Indie, ale koncom októbra som doma.

Milujem ťa.

Tvoj Robert

P. S.: Fotoprojekt z okresu Madison vyšiel dobre. Nájdeš ho na budúci rok v NG. Alebo daj vedieť a ja Ti ho pošlem, keď vyjde.



Francesca Johnsonová odložila pohárik s brandy na širokú podobločnicu a zadívala sa na svoju čiernobielu fotografu, veľkú dvadsať krát dvadsaťpäť centimetrov. Občas si iba s námahou vybavuje v pamäti, ako vtedy – pred dvadsiatimi dvoma rokmi – vyzerala. V tesných vyblednutých džínsoch, sandáloch a bielom tričku, s vlasmi povievajúcimi v ranom vetre, opierajúc sa o kôl v plote.

Zo svojho miesta pri obloku videla cez dážď na kôl a na starý plot, ktorý dodnes ohradzuje pastvinu. Keď po Richardovej smrti prenajala pôdu, v zmluve si vymienila, že pastvina musí ostať nedotknutá, hoci dnes na nej už nič nie je a zarastá lúčnou trávou.

Na fotografii sa jej črtajú prvé vážne vrásky. Jeho fotoaparát ich našiel. No jednako ju pohľad na seba tešil. Vlasy mala čierne a telo plné a hrejivé, akurátne vyplňajúce džínsy. Sústredila sa však na tvár. Je to tvár ženy zúfalo zaľúbenej do muža, ktorý ju fotografuje.

Aj jeho vidí jasne v prúde pamäti. Každý rok si v mysli punktičkársky premieta všetky výjavy, pripomenie si všetko, na nič nezabudne, naveky si to všetpuje ako domorodci, ktorí ústnym podaním z generácie na generáciu živia svoju minulosť. Bol vysoký, štíhly a pevný a pohyboval sa, ako sa pohybuje tráva, bez námahy, ladne. Striebristosivé vlasy mu padali kus poniže uší. Takmer vždy pôsobil strapato,



akoby sa práve vrátil z dlhej morskej plavby s ostrým vetrom, a pokúšal sa ich rukou začesať.

Úzka tvár, výrazné líčne kosti a vlasy padajúce do čela dávali vyniknúť svetlomodrým očiam, ktoré akoby ani na chvíľu neprestávali pátrať po ďalšom fotografickom zábere. Usmieval sa na ňu, vravel, ako príťažlivo a hrejivo pôsobí vo svetle včasného rána, poprosil ju, aby sa oprela o kôl, a potom ju obchádzal v širokom oblúku, robiac zábery z výšky kolien, potom postojačky a nakoniec ležiac na chrbte s fotoaparátom zamiereným na ňu.

Trocha ju privádzalo do rozpakov, koľko filmu na ňu míňa, ale zároveň ju tešilo, koľko pozornosti jej venuje. *Dúfam, že susedia nepôjdu tak skoro ráno na traktoroch do polí*, vravela si v duchu. Hoci práve v to ráno si zo susedov a z toho, čo si pomyslia, vôbec nerobila ťažkú hlavu.

Fotografoval, založil nový film, vymenil objektív, vymenil fotoaparát, ešte chvíľu fotografoval a pritom sa s ňou ticho zhováral, stále jej opakujúc, ako dobre vyzerá a ako ju miluje. „Francesca, si neuveriteľne krásna!“ Chvíľami znehybnel a len sa uprene díval – na ňu, skrz ňu, pomimo nej, do nej.

Na fotografii zreteľne vidieť prsné bradavky priľiehajúce tesne k bavlnenému tričku. Zvláštne, ale vtedy jej bolo celkom ľahostajné, že je pod tričkom nahá. Ba čo viac, tešilo ju to a hrialo ju vedomie,



že cez objektív tak jasne vidí jej prsia. Pri Richardovi by sa takto nikdy neobliekla. Neschvaľoval by to. Vlastne, nikdy by sa takto nebola obliekla pred oznámením s Robertom Kincaidom.

Robert ju poprosil, aby sa mierne predklonila, a vzápätí šepol: „Áno, áno, to je ono, takto zostaň!“ A práve to bol záber, ktorý má teraz pred sebou. Svetlo je dokonalé, to povedal – vravel tomu *podmračné jasno* –, a spúšť vytrvalo šľukala, keď okolo nej obchádzal.

Je svižný – práve toto slovo jej zišlo na um, keď sa naňho dívala. V päťdesiatich dvoch rokoch mal telo štíhle, samé svaly, ktoré sa vlnili s intenzitou a so silou, akú získajú iba muži, ktorí vedia, čo je to riadne zabrať, a starajú sa o seba. Vravel, že bol vojnovým fotografom v Tichomorí, a Francesca si vedela predstaviť, ako kráča s vojakmi po dymom zahalených pobrežiach, na bokoch sa mu hompáľajú fotoaparáty, jeden drží pri oku a spúšť len-len že sa nechytí od rýchlosti, akou ňou šľuká.

Znova sa zadívala na fotografiu, pozorne ju študovala. *Vyzerala som dobre*, pomyslela si, trocha sa usmievajúc pri tomto sebaobdive. *Tak dobre som nevyzerala nikdy predtým ani potom. To preto, že tam bol on.* Opäť si uchlipla brandy a dážd sa znova dostal do sedla a úporne sa hnal na chrbte novembrového vetra.



Robert Kincaid bol čosi ako čarodejník, šaman, ktorý žije sám v sebe v podivných, takmer hrozivých končinách. Francesca to vycítila, hneď ako vystúpil v onen horúci, suchý augustový pondelok roku 1965 zo svojho nákladného auta na ich príjazdovú cestu. Richard bol s deťmi na Illinoiskom celoštátnom veľtrhu, kde vystavovali kapitálneho býka, ktorému venovali viac pozornosti ako jej, a tak mala celý týždeň pre seba.

Sedela na verandovej hojdačke, popíjala studený čaj a bezmyšlienkovite pozorovala špirálu prachu, ktorú víril malý nákladiak, idúci po okresnej ceste. Šiel pomaly, akoby šofér čosi hľadal, zastavil pred ich príjazdovou cestou a potom na ňu odbočil a blížil sa k ich domu. *Bože, pomyslela si, kto je to?*

Bola bosá, oblečené mala džínsy a vyblednutú modrú pracovnú košeľu s vyhrnutými rukávmi, ktorá jej visela voľne cez pás. Dlhé čierne vlasy mala zapnuté hrebeňom z korytnačiny, ktorý jej daroval otec, keď odchádzala zo starej vlasti. Auto sa priblížilo po príjazdovej ceste a zastavilo pri bráne v drôtenom plote, ktorý ohradzoval dom.

Francesca zišla z verandy a nenáhľivo vykročila po tráve k bráne. A z auta vystúpil Robert Kincaid ako zjavenie z neexistujúcej knihy *Ilustrované dejiny šamanov*.



Hnedá košľa vojenského strihu sa mu od potu lepila na chrbát, aj pod pazuchami mal široké tmavé kruhy. Vrchné tri gombíky zostali rozopnuté a pod prostou striebornou retiazkou Francesca videla pevné prsné svaly. Na pleciach mal široké oranžové traky, aké nosia ľudia, ktorí trávia veľa času v divočine.

Usmial sa. „Prepáčte, že ruším, ale hľadám tu krytý most a nemôžem ho nájsť. Myslím, že som ako si poblúdil.“ Čelo si utrel širokou modrou šatkou a znova sa usmial.

Jeho oči hľadeli priamo na ňu a ona pocítila, ako v nej čosi poskočilo. Oči, hlas, tvár, striebřisté vlasy, nenútenosť pohybov jeho tela, pradávne zvyklosti, znepokojujúce zvyklosti, zvyklosti, ktoré človeka priťahujú. Zvyklosti prihovárajúce sa šeptom človeku v poslednej chvíli pred príchodom spánku, keď spadli bariéry. Zvyklosti, ktoré preskupujú molekulárny priestor medzi mužským a ženským pohlavím bez ohľadu na druh.

Generácie plynú a celé desaťročia si šeptajú iba túto jedinú zákonitosť, nič viac. Jej sila je nekonečná, jej tvar vrcholne elegantný. Zvyklosti sú neochvejné, ich cieľ jasný. Zvyklosti sú prosté, to iba my sme spôsobili, že sa zdajú zložité. Francesca to vycítila, aj keď o tom nevedela – vycítila to na úrovni svojich buniek. A tam sa začalo to, čo ju navždy zmení.



Robert James Waller
Madisonské mosty

Štvrté slovenské vydanie,
vo vydavateľstve Lindeni prvé
Vydalo vydavateľstvo Lindeni v roku 2021
v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava,
Slovenská republika.
Číslo publikácie 2 460
Zodpovedná redaktorka Jana Števlíková
Technická redaktorka Jana Urbanová

Z anglického originálu
Robert James Waller: The Bridges of Madison County,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Warner Books
v New Yorku v roku 1992,
preložil Otakar Kořínek.
Jazyková redakcia Dana Guričanová
Návrh obálky Tereza Králová
Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

ALBATROS  MEDIA